



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

In Vigilia S. Andreae Apostoli.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

non habemus. Et quoniam hydriarum supra fecimus mentionem, quarum mensuras binas vel ternas, quas hydriæ capiebant. Nam & Christus triplicem nobis apponit aquam, & perfectus omnis qui fuerit in nobis sicut ipse, qui videlicet tres metretas habere potuerit. Propter hoc enim sub distinctione dicitur, binas vel ternas, ut duas ad minus constet necessarias esse, tertiam non ab omnibus exigendam.

*Triplex aqua
Salvatoris :*

1. oculorum,
2. totius corporis.
3. lateris.

*h Luc. 22. c
Sic & triplex
aqua hominis.*

1. Contritionis.
2. Mortificationis.

3. Sapientia.

*Prima abluit
conscientiam.*

2. restringit
concupiscentiam.
3. potat
animam.

*Cur maioribus
festis Ecclesia
premittat je-
iunia.*

*Opera peni-
tentiae nos
preparant ad
festa dignius
celebranda.*

Accipe igitur triplicem aquam, quam tibi Salvator apponit. Plorat super Lazarum & super civitatem Hierusalem, & hæc est *aqua prima*. Sudavit imminente jam passionis hora, & hæc est *aqua secunda*: non ab oculis tantum, sed à toto corpore manans. Hæc autem rubea est, sanguineique coloris, sicut scriptum est; *Et factus est sudor eius sicut gutta sanguinis decurrentis in terram*. Jam verò *tertia* est aqua quam & prædiximus de latere eius unà cum sanguine emanasse. Et tu ergo *primam* quidem habes, si rigas lachrymis tuis conscientia tuæ statum & dolore compunctionis præteritorum diluis maculas peccatorum. *Secundam* aquam habes, si in sudore vultus tui vesceris pane tuo: & labore poenitentia corpus tuum castigas, ac restringis concupiscentia flammam. Est autem sanguinei coloris sive propter laborem, seu etiam propter ipsum quem extinguit concupiscentia ignem. Jam verò si proficere potes usque ad devotionis gratiam, potaberis *aqua sapientia* salutaris, & spiritus Christi qui super mel dulcis est, fiet in te fons aquæ salientis in vitam æternam. Et memento hanc esse aquam, quæ procedit de latere dormientis, & sine omni molestia fluit. Oportet enim jam mortuum esse mundo, qui in hac voluerit gratia delectari. Ergo ut breviter repetam, *prima* quidem à præteritis delictis abluit conscientiam; *secunda* ut futura caveas, extinguit concupiscentiam; *tertia* si ad eam pervenire merueris, potat animam sitientem.

S E R M O.

In Vigilia Sancti Andreae Apostoli.

Sanctorum festa præcipua Patrum sanxit auctoritas votivis prævenienda jeuniis. Utiliter planè, & non ad insipientiam nobis, si adfuerit qui advertat. Multa siquidem quotidie peccata contrahimus, & in multis offendimus omnes: nec tutum omnino est celebrandas suscipere festivitates sacras, maximèque eas quæ maximæ sunt, nisi prius abstinentia purificatione præmissa, quo & digniores & capaces inveniamur spiritualium gaudiorum. Sic enim justus in principio sermonis accusator est sui, nec nisi à propria reprehensione laudes incipit alienas. Quod si etiam justus trepidat sollicitus prævenire eum, qui ipsas quoque paratus est justitias judicare; quid agimus nos, quorum interim iudicata non fuerint

In Vigil. S. Andreæ Apost. Sermo. 457

fuerint & tecta peccata? Timendum valde est ne forte manifesta inveniatur præcedentia ad iudicium. Si nec justus sine modestia & verecundia quadam ad Sanctorum præsumit accedere laudes: quanto magis peccator in cuius ore non est laus speciosa, timeat semper necesse est vocem illam ^a: *Quare tu enarras iustitias meas?* sive illam ^b: *Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem?* Beati proinde qui stolam suam, dico autem gloriam conscientie suæ, solliciti sunt omni tempore conservare immaculatam, semper splendidam exhibere. Sed quia pauci sunt qui sic omni custodia servant cor suum, pauciores autem (si tamen vel pauciores) qui in omni sanctimonia conservent illud, necesse est frequenti abstinentia maculas diluere subintrantes, præcipue cum præcipua quælibet solemnitas advenerit celebranda.

^a Psal. 49. c
^b Matt. 22. b

Non modo tamen præparatio est ad proximam celebritatem observatio præmissa jeiunii, est & admonitio quædam eruditioque non parva. Discimus ex hoc ipso, quænam vera sit via festivitatis æternæ. Quid est enim quod jeiuniis solennia prævenimus, nisi quod per multas tribulationes oportet nos introire in regnum DEI? Indignus quippe solenni lætitia est, qui statutam vigiliæ abstinentiam non observat. Planè, inquam, si renuis affligere animam tuam in vigilia, indignus jure censis requie & exultatione festiva. Est autem universum præsentis poenitentiae tempus, vigilia quædam solennitatis magni & æterni sabbati quod præstolamur. Nec causaberis vigiliam longiorem, si æternitatem festivitatis attendas. Licet enim habere præparationem soleant solennia diurna diurnam: illa cum æterna sit, non exigit tamen æternam. Sed quo nos rapit jucundior illius memoria sceleritatis? Hoc enim nomine & sæpius & forte dignius nominatur illa festivitas. Redeundum nobis est ad id quod præmanibus est.

Jejuniis festis præmissa, nos instruunt.

Vigilia festorum symbolice est tribulatio per quam intratur in regnum celorum.

Hodierni itaque jeiunii, & eius quam præstolamur solennitatis & lætitiæ causa est beata passio Andreæ Apostoli. Dignum est enim, ut si cum eo pendere non possumus, cum eo vel jejunemus. Nam & ipsum cum biduo penderet in cruce, etiam jejunasse quis dubitet? Inveniamur ergo vel in exiguo communicantes passioni eius, etsi non simul affixi patibulo, simul afflicti jeiunio: ut miserante DEO etiam coronæ participes simus, & in præsentis quoque spiritualium socii gaudiorum. Quomodo enim non exultemus in memoria triumphis eius, quem in ipsa sui præsentia supplicii tam vehementer novimus exultasse? An non erit læta festivitas, ubi & crux ipsa plena est gaudio? Siquidem & festivum solemus nominare quod lætum est, & crux à cruciatu utique dicitur, aut certe cruciatus à cruce. Quanta proinde exultatione uni-

versæ

Miro desiderio B. Andreas anhelat ad Crucem.

† Ex Historia per Presbyteros Achaiae scripta. Extat apud Surium.

Fides B. Andreae instar granum sinapis, quo magis teritur, quo magis suam exferit vim & aeternam.

Non terretur minus aut supplicis.

Crucem cupidissime salutatis.

Luc. 14. f. Sic & nos crucem suam & sequitur me, non potest meus esse discipulus. Parati estote, semper amenus,

verae terrae celebrandum tantae novitatis miraculum, tam magnificentum opus divinae virtutis? Andreas homo erat similis nobis passibilis, & tam vehementi ardore spiritus crucem sitiebat, tam inaudito à seculis gaudio tripudiabat cum paratum sibi animus patibulum conspexisset. *O crux (inquit) diu desiderata, & iam concupiscenti animo preparata, securus & gaudens venio ad te, ita ut & tu exultans suscipias me †.* Videtis quia non se capit prae magnitudine gaudii? *Ita (inquit) ut & tu exultans.* Ergone tanta est exultatio ut exultet & ipsa crux, nec latè quicquam habeat, sed totum latitiae sit? Aut quis dicat minus contra consuetudinem, supra rationem, ultra naturam crucifixum exultare quam crucem? Illi sensum latitiae natura negavit, huic si quid praevaleret, gaudium omne exterminat, ingeritque dolorem. *Amator, ait, tuus semper fui, & desideravi amplecti te.* Fratres, ignis vibrans est, non lingua loquens: & si lingua, certe ignea est. Carbones sunt ignis illius quem de excelso Christus miserat in ossibus meis. Atque utinam desolatorii nobis sint, consumentes & exurentes quicquid in nobis est carnalis affectionis. Quales enim scintillae sunt istae, aut à quanto interiori incendio micant?

Planè beate Andrea, granum sinapis est fides tua, quae tam insperatum ubi teri coepit, coepit ex se proferre fervorem. Quid si paulò amplius tereretur? Quis fervorem illum animus, quis verba illa sustinere posset auditus? Dum enim minus minaretur Aegaeas, adhuc granum sinapis despicabile videbatur. Integrum erat, nesciebamus quid intus lateret. *Dominus, inquit, me misit ad istam provinciam, in qua non parvum ei populum acquisivi.* Accedat comminationis pistillum, longe jam acrius sapiet, constantiusque loquetur. Terendum eum putat Aegaeas crucis supplicium minitans, sed non est ita. Accenditur magis in verbo hoc, & libere clamat: *Ego si patibulum crucis expavescerem, crucis gloriam non predicarem.* At ubi paratum sibi lignum intuitus est, ex hoc jam planè totus ignescens applaudebat, & blandiebatur illi amatae suae, officiosissime salutabat, devotissime suscipiebat, magnificè attollebat eam: & in ipsius praconio gloriabatur, clamans magis affectione quam voce: *Salve crux preciosa, quae decorem & pulchritudinem de membris Dominicis accepisti: Salve crux quae in corpore Christi dedicata es, & ex membris eius tanquam margaritis ornata.* Merito proinde crucis amatorem venerantur quicumque sunt servi crucis, sed ab his amplioem jure devotionem exigit qui specialius proposuerunt tollere crucem suam. Vobis hoc & de vobis dico, Fratres mei, qui non surda aure audistis illam evangelicam tubam: *Qui non baiulat crucem suam & sequitur me, non potest meus esse discipulus.* Parati estote, totam animi diligentiam huic adhibere solennitati, & corde magno celebrare

brate eam: quia magnus omninò consolationis pariter & exhortationis thesaurus vobis repositus est in ea, si fuerit qui fodiat & scrutetur.

IN FESTO S. ANDREÆ APOSTOLI,

S E R M O I.

Celebrantes hodie gloriosum beati Andreæ triumphum, in verbis gratiæ, quæ procedebant de ore eius, exultavimus & delectati sumus. Neque enim locus poterat esse tristitiæ, ubi tam vehementer lætabatur & ipse. Nemo ex nobis compassus est sic patienti: nemo ausus est plangere exultantem. Alioquin & nobis ipse non incongruè dicere poterat quod Salvator crucem baiulans sequentibus se & lugentibus ait ^a: *Filia Hierusalem nolite flere super me, sed super vos ipsas flete.* Denique cum duceretur ipse beatus Andreas ad crucem: populus qui sanctum & justum dolebat injuste damnari, prohibere voluit ne puniretur: sed magis ipsa instantissima prece prohibuit eos, ne non coronaretur, imò ne non pateretur. Desiderabat siquidem dissolvi, & cum CHRISTO esse, sed in cruce quam semper amaverat. Desiderabat regnum intrare, sed per patibulum. Quid enim dicit illi amatæ suæ? *Per te, inquit, me recipiet, qui per te me redemit.* Ergo si diligimus eum, congaudemus ei, non solum quia coronatus, sed & quia crucifixus: quia desiderium animæ eius tribuit ei Dominus, & posuit in capite eius coronam de lapide precioso. Veruntamen dum congratulamur ei quod diu desideratæ crucis frui mereatur amplexu, mirum valde est si non ipsum eius miramur gaudium cui congratulamur. Dum enim noctis huius vigiliis celebrantes, in verbis tantæ exultationis cantando delectaremur, putas non fuit in nobis, qui secum cogitaret & diceret: quid sibi vult hoc, aut unde tam nova lætitia?

Certe & crux preciosa est, & crux amari potest, & crux habet exultationem? Ita est, fratres mei. Si fuerit qui colligat, semper lignum crucis vitam germinat, fructificat judicantem, oleum lætitiæ stillat, balsamum sudat spiritualium charismatum. Non est sylvestris arbor; lignum vitæ est apprehendentibus eam. Arbor fructifera, arbor salutifera est: alioquin quomodò dominicam occuparet terram? Illam dico preciosissimam glebam, cui clavorum est infixæ radicibus. Si non esset hæc preciosior cunctis, fructuosior universis, nunquam illo plantaretur in horto, nec illam permetteretur vineam occupare. Deinde quid mirum si cruci suavitatem dedit, qui dedit & igni? Aut quomodò crux iudicatur insipida, ubi dulce sapit & flamma? Quid enim sapiebat Laurentio ignis cum ir-

*Cruz preciosa,
amabilis, &
jucunda.*

Sermoes S. Bernardi.

M m m

rideret